

ANNO 1524

**LATVIJAS
AKADĒMISKĀ
BIBLIOTĒKA**

ANNO 1524

**LATVIJAS
AKADĒMISKĀ
BIBLIOTĒKA**

UDK-p 027
La 805

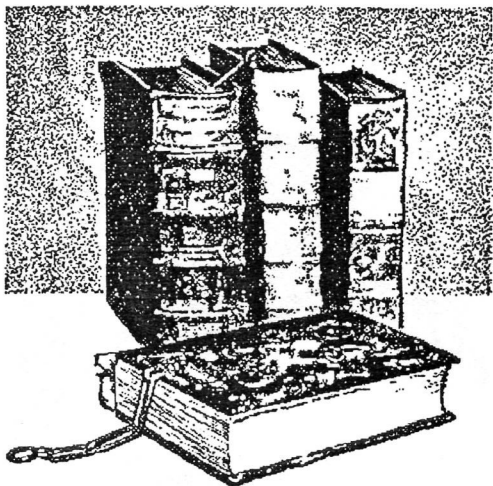
Par izdevumu atbild
V. Kocere

ISBN 9984-538-05-2

© Latvijas Akadēmiskā
bibliotēka, 1995

VĒSTURE

Latvijas Akadēmiskā bibliotēka, viena no vecākajām bibliotēkām Eiropā, radusies vairāk nekā pirms 450 gadiem reformācijas kustības laikā. Tās pamatā bija 5 reliģiska satura grāmatas (4 no tām saglabājušās līdz mūsu dienām), ko Rīgas rāte nodeva "vispārīgai lietošanai". No 1524. līdz 1945. gadam ar nosaukumu "Rīgas pilsētas bibliotēka" ("Bibliotheca Rigensis") tā bija pazīstama ne vien Baltijā, bet arī ārzemēs.

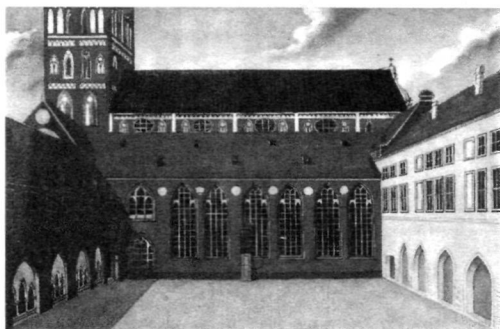

Pirmās četras grāmatas, kas saglabājušās no Rīgas pilsētas bibliotēkas (1524. gads).

Spriežot pēc grāmatām ar ierakstiem, kas liecina par to piederību klosteriem, bibliotēkas fonda lielums pirmajā pastāvēšanas perio-

dā bija daži simti eksemplāru. Pirmajos divos gadsimtos bibliotēkas fonds pieauga lēni. Grāmatas pārsvarā bija reliģiska satura, galvenokārt latīņu valodā; tajā atradās arī viduslaiku filozofu, antīko autoru darbi, kā arī grāmatas par medicīnu un vēsturi, ko tagad varam uzskatīt par zinātniskās bibliotēkas pirmsākumu.

Sākumposmā gandrīz vienīgais, bet vēlāk nozīmīgākais bibliotēkas fonda papildināšanas avots bija dāvinājumi. Ar 17. gs. bibliotēka visai regulāri saņēma Domskolas un ģimnāzijas pasniedzēju disertācijas, disputos un svinīgos gadījumos teikto runu publicējumus, kā arī Rīgas iespiedēju izdotos darbus. Grāmatas ieguva arī no ārzemju tirgotājiem, kas iebruca Rīgā.

Bibliotēkas telpas no 1553. līdz 1891. gadam
Doma baznīcas krustejā.

Rīgas pilsētas bibliotēkas izaugsmi veicināja pakāpeniska, kaut arī lēna, zinātnes dzīves aktivizēšanās, kad Rīga arvien vairāk kļuva par starpnieku Krievijas un Rietumeiropas ekonomisko, kultūras un zinātnes sakaru realizēšanā pēc Vidzemes iekļaušanas Krievi-

jas impērijā 18. gs. sākumā. Līdzās agrākiem komplektēšanas avotiem, vērtīgs ieguvums bija grāmatu apmaiņa ar Pēterburgas Zinātņu akadēmiju, kura piesūtīja pa vienam bezmaksas eksemplāram no visiem saviem izdevumiem. Tādējādi Rīgas pilsētas bibliotēka saņēma jaunāko literatūru visās dabaszinātņu nozarēs, īpaši matemātikā, savukārt sūtot uz Pēterburgu savā rīcībā esošās grāmatas par Krievijas vēsturi. Šāda grāmatu apmaiņa turpinājās gandrīz 180 gadu - līdz 1915. gadam.

Apgaismības ideju ietekmē 18. gs. 90. gados pieauga interese par sabiedriskajām zinātnēm, paplašinājās grāmatizdevēju darbība. Latviešu, krievu un ārzemju autoru darbu izdošanu Latvijā veicināja cittautu iespiedēju, īpaši Hartknohu, darbība. Straujāk pieaugot bibliotēkas fondiem (no 5 000 eks. 1732. gadā līdz 11 500 eks. 90. gados), mainījās arī to sastāvs - palielinājās literatūras īpatsvars dabaszinātnēs.

Lielākas pārmaiņas bibliotēkas darbā ienesa 19. gs. ekonomiskās un kultūras dzīves rosība un cara valdības reformas. Sevišķi strauji pieauga bibliotēkas fondi: 1900. gadā to apjoms bija vairāk nekā 100 000 eks., kas izskaidrojams gan ar plašu iedzīvotāju slāņu interesi par bibliotēku, gan ar 70.-80. gadu reformām.

Bibliotēkā pārsvarā bija zinātniskā literatūra, galvenokārt vācu valodā, bet 19. gs. Rīgā strauji palielinājās latviešu iedzīvotāju īpatsvars. Pēc revīzijas 1905.-1907. gada revolūcijas priekšvakarā paredzēja vairāk iegādāties literatūru latviešu valodā.

1920.-1940. gadā, Latvijas republikas laikā, bibliotēkas komplektēšanā saglabājās iepriekšējās tradīcijas - humanitārais profils ar literatūru latviešu, krievu un svešvalodās.

Svarīgākie notikumi bibliotēkas dzīvē bija obligātā bezmaksas eksemplāra saņemšana, sākot ar 1921. gadu, un Latviešu grāmatu nodaļas izveidošana.

Par bibliotēkas direktora vietnieku un Latviešu grāmatu nodaļas vadītāju no 1920. gada līdz 1938. gadam strādāja pirmās latviešu zinātniskās grāmatu krātuves dibinātājs un latviešu zinātniskās bibliogrāfijas pamatlicējs Jānis Misiņš. Viņa rīcībā bija speciāli līdzekļi latviešu grāmatu retrospektīvajai komplektēšanai. Savas darbības laikā J. Misiņam izdevās sameklēt un iegādāties gandrīz visas agrāk iznākušās grāmatas latviešu valodā. Turpinājās sakari ar ārzemju bibliotēkām un zinātniskajām iestādēm, apmainoties ar grāmatām un informāciju.

1941. gada vasarā, karadarbības laikā Rīgā, bibliotēka, kas atradās kādreizējā rātsnamā, nodega. No vairāk nekā 400 000 iespieddarbu lielā fonda saglabājās ap 46 000 eksemplāru, kas atradās seifos. 1944. gada rudenī Rīgas pilsētas bibliotēkai ierādīja telpas 1782. gadā pirmajam Rīgas teātrim celtajā ēkā un piešķīra daudz līdzekļu tās atjaunošanai; 1945. gadā to pārdēvēja par Valsts vēsturisko bibliotēku, bet 1946. gadā nodeva Zinātņu akadēmijai, un tā sāka saukties - "Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka, dibināta 1524. gadā". 1992. gadā Latvijā norisinājās zinātnes un augstākās izglītības sistēmas reorganizācija, tās ietvaros mainījās arī bibliotēkas saturs un uzdevumi. Atbilstoši jaunajām Zinātņu akadēmijas un bibliotēkas funkcijām tā tika pārdēvēta par Latvijas Akadēmisko bibliotēku.

NO SENATNES LĪDZ MŪSDIENĀM

Rokrakstu un reto grāmatu fondā glabājas vairāk nekā 32 000 grāmatu un ap 14 000 rokrakstu, kas nozīmīgi ne tikai latviešu nacionālās kultūras vēsturei, tiem ir vispārcilvēciska vērtība arī Eiropas kultūras kontekstā.

Latvijas un visas Baltijas vēstures pētniecībai svarīgi ir seno hroniku noraksti. Vērtīgas rokrakstu grāmatas latīņu valodā iegūtas no kādreizējiem Rīgas katoļu klosteriem. Piemēram, 13. gs. beigās rakstītās "*Psalterium Davidis*" (Dāvida psalmi) un "*Parabola Salomonis*" (Zālamana līdzības), 14. gs. rakstītā "*Missale Rigense*" (Rīgas misāle) no Rīgas Doma baznīcas, 15. gs. lūgšanu grāmata ar kalendāru franču valodā un greznām miniatūrām. Visi šie pergamenta rokraksti izceļas arī ar savu māksliniecisko noformējumu, daudzkrāsainiem un zeltītiem inciāļiem.

Liela kultūrvēsturiska nozīme ir kādreizējā Rīgas liceja pedagoga, vēsturnieka J. K. Broces (1742-1823) kolekcijai, ko Rīgas pilsētas bibliotēka ieguvusi pēc viņa nāves. Vairāk nekā 40 gadu krāto un apstrādāto materiālu kodolu veido "*Sammlung verschiedener Liefländischer Monumente...*" 10 sējumos, kur tūkstošos zīmējumu, aprakstu un dokumentu fiksēta ne tikai Rīgas, bet arī Latvijas un Igaunijas vēsture.

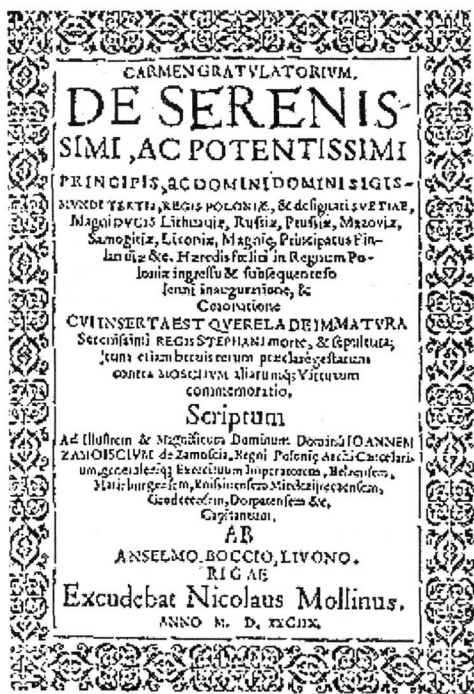
Ļoti nozīmīgs ir bibliotēkas fondos saglabātais izcilā baltvācu publicista Garlība Merķeļa (1769-1850) rokrakstu fonds - manuskripti, uzmetumi, piezīmes, plaša sarak-

ste, tai skaitā ar J. G. Herderu, kurš kādu laiku strādājis Rīgas Domskolā un pilsētas bibliotēkā (1764-1769). Liela vērtība ir vācu dzejnieka J. M. R. Lenca (1751-1792) fondam, kurā atrodamas arī J. V. Gētes vēstules. Jāatzīmē arī A. Buhholca ģenealoģisko materiālu krājums 53 sējumos.

Bāgāta un ļoti interesanta ir ievērojamu valstsvīru, rakstnieku, zinātnieku, kultūras darbinieku autogrāfu kolekcija. Saglabājušies M. Lutera uz Rīgu 1540. gadā rakstītā vēstule, Pētera I, Katrīnas II, Napoleona parakstītie rīkojumi.

Vērtīgu rokrakstu fonda daļu veido latviešu zinātnieku, rakstnieku, valodnieku, folkloristu, kultūras darbinieku arhīvi un atsevišķi autogrāfi. Arī te liela laika amplitūda: sākot ar K. Fīrekera latviešu valodas vārdnīcas 17. gs. norakstiem līdz 20. gs. nogales materiāliem. Par bibliotēku attīstību un grāmatniecības jautājumiem Latvijā daudz materiālu ir apjomīgajos J. Misiņa un K. Egles arhīvos.

Ikvienu zinātniskā bibliotēka lepojas ar inkunābulām - grāmatām, kas iespiestas J. Gūtenberga un viņa pēcteču laikā līdz 1500. gadam. Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā tādu ir 210. Vecākā inkunābula, kas saglabājusies Latvijā, ir viena lapa no latīņu valodas mācību grāmatas "*Catholicon*", kuru iespiedis, domājams, 1460. gadā Maincā vēl pats J. Gūtenbergs. Otrs vecākais iespieddarbs - Sv. Hieronīma "*Epistolae*" (Vēstules). Foliants iespiests P. Šēfera tipogrāfijā uz pergamenta 1470. gadā. Starp bibliotēkā esošajām inkunābulām ir arī viena no pirmajām enciklopēdijām vispār - Vincenta Bovē "*Speculum naturale*" (Dabas spoguļis), izdota 1485. gadā. 1500. gadā Lībekā uz pergamenta iespiestā "*Missale Viburgense*" (Mesu grāmata), kā arī

Pirmā Rīgā iespiestā grāmata (1588. gads).

Venēcijā 1496. gadā izdotsis "*Plenarium*" (Sprediķi ar skaidrojumiem) ir vienīgā līdz šim zināmā eksemplāri pasaulē.

Liela daļa inkunābulu cauri gadsimtiem saglabājušas savus oriģinālos 15.-16. gs. iesējumus - smagus koka vākus, apvilktus ar ornamentētu ādu, metāla kalumiem, slēdžiem un ķēdēm.

16. gs. pirmās puses iespieddarbu - paleo-tipu vidū bibliotēkas fondā nozīmīgu vietu ieņem M. Lutera Vitenbergā izdotie darbi, galvenokārt polemiskas ievirzes raksti, vairāki no kuriem vērsas pie domubiedriem Rīgā,

Anno 1686.

No. 51.

Riģiſche
NOVELLEN.

Wenn 28. JUNII.

Montag.

<p>Ezopa's Schicksal des Wirt son p. Juch. Herr. Ged. Kistill. Durch die Herr Wesley der Heutigen sind ein st. Bei satz von Doseckung nach der Bestat gahete. Vorkl. n. H. K. H. W. W. wird vorstret. und gleich deruff selber Wertes zu ein verzatlichen Wirtum sich was hier mit denfahenden G. H. H. H. H.</p>	<p>aus dem andern Vriſten vor wecke zu die Kistill. Haupt - Drenke ghies st. H. H. H. H. H. H. H. H. H. H. ent wick hirt. H. H. K. H. H. H. H. H. Gutem. H. H. H. H. H. H. H. H. H. H. g. H.</p>
---	---

Pirmā Rīgā iespiestā avīze (1686. gads).

Tērbatā, Rēvelē ar aicinājumu veicināt laicīgo izglītību, dibināt skolas un bibliotēkas. Starp paleotipiem ir arī vairāki Roterdamas Erasma, kā arī Petrarkas, Juvenāla, Cicerona, Ezopa, Tita Līvija u. c. darbu izdevumi.

Plaši pārstāvēta Eiropas 16. gs. otrās pusēs un 17. gs. grāmatniecība ar Kristofa Plantēna, Elzevīru, Alda Manūcija, Frobēnu un citu ievērojamu tā laika grāmatizdevēju produkciju. To vidū īpaši nozīmīgi ir izdevumi, kas domāti Rīgai vai kuros rodamas ziņas par Baltijas reģionu.

Bibliotēkā saglabāti dažādu vēsturisku hroniku, ceļojumu aprakstu, kā arī Renesanses laika autoru darbu 16. un 17. gs. izdevumi. Ievēribu pelna arī plašā dažādu Bībeles izdevumu kolekcija, sākot ar 15. gs. un beidzot ar 19. gs. beigām.

Bibliotēkā ir bagātākā pirmā Rīgas tipogrāfa un grāmatu izdevēja N. Mollīna iespiestu darbu kolekcija, kas aptver viņa darbības laiku Rīgā (1588-1625), un plaša N. Mollīna pēcteča

G. Šrēdera darbības (1625-1657) laikā izdoto grāmatu kolekcija.

Reto grāmatu fondi atspoguļo arī nākamo gadsimtu Rīgas un Jelgavas tipogrāfiju devumu. J. G. Vilkena tipogrāfijā 1689.-1695. gadā iespiestā Bībele E. Glika tulkojumā ir lielākais iespieddarbs latviešu valodā līdz pat 19. un 20. gs. mijā izdotajām K. Barona savāktajām "Latvju Dainām".

Liela kultūrvēsturiska nozīme ir J. F. Hartknohu (tēva un dēla) Rīgā izdotajām grāmatām, interesanta ir kalendāru kolekcija, sākot ar N. Mollīna iespiesto astroloģisko prognostikonu (1592), un plašs periodisko izdevumu fonds, sākot ar vecāko republikā atrasto Rīgas pirmās avīzes "*Rigische Novellen*" 1686. gada numuru. Tikai Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā saglabājies pirmā latviešu periodiskā izdevuma "*Latviešu Ārste*" (1768) pilns komplekts.

BIBLIOTĒKA BIBLIOTĒKĀ

Misiņa bibliotēka ir vecākā un pilnīgākā latviešu literatūras krātuve, un tās dibinātājs ir izcilais latviešu bibliofils un bibliogrāfs Jānis Misiņš (1862-1945).

Par Misiņa bibliotēkas dibināšanas dienu uzskata 1885. gada 19. septembri, kad J. Misiņš saņēma Vidzemes gubernatora atļauju savās tēva mājās "Krācēs" atvērt privātu bibliotēku. Faktiski J. Misiņš bija sācis izsniegt grāmatas lasīšanai apkārtējiem iedzīvotājiem jau vairākus gadus agrāk. Ir saglabājies ap 1890. gadu tapušais "*Rādītājs par Krāces J. Misiņa grāmatu krātuvi*", kurā atzīmēti bibliotēkas pirmie 500 sējumi. Grāmatu sarakstā ir daudzi reti izdevumi, kas nebi-

J. Mišņa grāmatzīme.
Mākslinieks R. Zariņš.

ja sevišķi piemēroti lasīšanai lauku ļaudīm, bet bija labs pirmsākums latviešu zinātniskās bibliotēkas izveidei, piemēram, G. F. Stendera "Lettische Grammatik" un "Lettisches Lexikon", K. Valdemāra un G. Merķeļa raksti vācu valodā u. tml. izdevumi.

1892. gadā J. Mišņš ar visu bibliotēku ierodas Lejasciemā un blakus bibliotēkai atver grāmatu un kancelejas preču tirgotavu. Lejas-

ciemā bibliotēkas grāmatu skaits pieaug no 500 līdz 5 000 sējumiem. 1906. gadā J. Misiņš ar daļu savas bibliotēkas pārceļas uz Rīgu, bet daļu grāmatu atstāj "Krācēs". J. Misiņš turpina vākt visu, kas rakstīts latviski un par Latviju. Jau šajā laikā Misiņa bibliotēka ir izaugusi par plašāko latviešu grāmatu krātuvi. Pirmā pasaules kara laikā daļa grāmatu, iesaiņota kastēs, glabājas Sv. Jura hospitāļa pagrabos.

No 1919. līdz 1921. gadam J. Misiņš ar savu bibliotēku mitinās pāris dzīvokļos Skolas ielā 25. Taču arī šeit visām grāmatām vietas nepietiek. Nodibinoties patstāvīgai Latvijas Republikai, pieaug Latvijā iespiesto grāmatu skaits. Nepieciešamo bibliotēkas paplašināšanu apgrūtina J. Misiņa ierobežotie materiālie līdzekļi. 1924. gada 22. decembrī Rīgas pilsētas valde izskata J. Misiņa priekšlikumu par bibliotēkas nodošanu Rīgas pilsētai, 1925. gada 1. decembrī tiek noslēgts attiecīgais līgums, bet bibliotēku pēc nodošanas Rīgas pilsētai oficiāli atklāj tikai 1928. gada 2. martā. Par bibliotēkas vadītāju pēc J. Misiņa ieteikuma ieceļ pazīstamo literātu Kārli Egli. Pilsētai nodoto krājumu inventāra grāmatā ir 28 000 ierakstu.

Tajā laikā Misiņa bibliotēka kļūst par ievērojamu kultūras centru. Tās lasītāji bijuši gandrīz visi tā laika izcilākie latviešu rakstnieki, mākslinieki, zinātnieki. To vidū - Rainis, J. Jaunsudrabiņš, A. Čaks, J. Endzelīns, P. Stradiņš un daudzi citi. Kultūras un sabiedriskie darbinieki Misiņa bibliotēkai dāvina grāmatas, rokrakstus un pat veselus arhīvus. No 1932. gada bibliotēka sāk saņemt iespieddarbu obligāto eksemplāru. K. Egle papildina bibliotēkas fondus arī ar Padomju Savienībā 20.-30. gados izdotajām latviešu grāmatām un periodiskajiem izdevumiem.

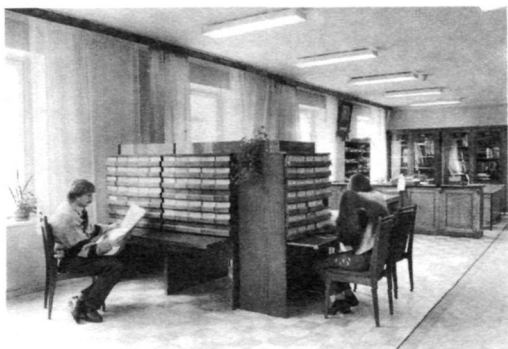

J. Misiņa piemiņas istaba.

1941. gada 3. aprīlī Misiņa bibliotēka jau ar 65 000 sējumiem no Rīgas pilsētas valdes pakļautības pāriet Izglītības Tautas komisariāta pārziņā. 1945. gada vasarā bibliotēka pārceļas uz jaunām telpām Skolas ielā 3. Telpas ir pietiekamas tobrīd fondos esošajiem 77 000 eksemplāriem. 1946. gada 5. jūnijā ar Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu Misiņa bibliotēku nodod jaundibinātajai Latvijas PSR Zinātņu akadēmijai. 1954. gada janvārī, lai koordinētu un uzlabotu Fundamentālās bibliotēkas un Misiņa bibliotēkas darbu, racionālāk izmantotu darbaspēku un līdzekļus, abas bibliotēkas administratīvi apvieno (nesapludinot fondus), un Misiņa bibliotēka iegūst oficiālo nosaukumu "Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas J. Misiņa Latviešu literatūras nodaļa".

1992. gadā Misiņa bibliotēka kļūst par bibliotēku bibliotēkā. Tās nosaukums šodien - Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēka.

Arī pēckara gados Misiņa bibliotēkas fondi tiek komplektēti pēc iepriekšējiem princi-

Misiņa bibliotēkas katalogi.

piem - te ieplūst visi Latvijas iespaiddarbi, latviešu autoru darbi un to tulkojumi, izdevumi par Latviju un latviešiem. Sākot ar 50. gadu beigām starptautiskās grāmatu apmaiņas ceļā vai kā dāvinājumi Misiņa bibliotēkai tiek saņemti ārzemēs izdotie latviešu iespaiddarbi. Toreiz ienākošo eksemplāru skaits bija mazs, jo šī literatūra nonāca Literatūras speciālās glabāšanas nodaļā. Tai pieejamību apgrūtināja īpašu atļauju nepieciešamība, tādēļ arī dāvinātāju bija maz. Kopš 1987. gada šie fondi pakāpeniski sapludināti vienotā, visiem lasītājiem pieejamā fondā. Ar šo pašu laiku sāk pienākt arī pirmie lielie, Latvijas Kultūras fonda organizētie sūtījumi ar trimdas latviešu izdevumiem. Pēdējos gados ir izvērsusies plaša Misiņa bibliotēkas sadarbība ar ārzemēs dzīvojošiem tautiešiem, latviešu grāmatu, laikrakstu, žurnālu izdevējiem. Līdz ar to Misiņa bibliotēkā regulāri pienāk visu lielāko latviešu periodisko izdevumu ārzemēs jaunākie numuri. Pašlaik Misiņa bibliotēkai ir aktīva sadarbība ar 176 privātām personām un latviešu organizācijām pasaulē. Pateicoties

Misiņa bibliotēkas lasītava.

Daugavas Vanagu organizāciju atbalstam un dažādu latviešu biedrību un draudžu palīdzībai, uz Misiņa bibliotēku ir pārsūtītas 10 privāto bibliotēku grāmatas no Austrālijas, Zviedrijas, ASV. 1994. gadā visbagātākais dāvinājums Misiņa bibliotēkai saņemts no Birutas un Jāņa Avotiņiem ASV - 3400 grāmatas.

Šobrīd Misiņa bibliotēka ir plašākā latviešu zinātnes un nacionālās kultūras mantojuma krātuve pasaulē. Fonda apjoms tuvojas 1 miljonam eksemplāru.

Turpinās arī J. Misiņa tradīcija sīkizdevumu komplektēšanā, rūpējoties, lai bibliotēkā būtu iespēja skatīt sarīkojumu un koncertu programmas, izstāžu katalogus, afišas, skatu kartes. Īsā laikā ir izdevies savākt bagātīgu materiālu par latviešu Dziesmu svētku norisi, Dziesmu dienu un Kultūras dienu pasākumiem dažādos kontinentos un valstīs.

Par Misiņa bibliotēku un tās dibinātāju ir daudz rakstīts, bet, šķiet, vistrāpīgākais ir Edvarta Virzas raksturojums grāmatā "Zem karga": "Kas ir Misiņa bibliotēka? Tā ir grāmatās pārvērsta un plauktos noguldīta tauta".

ŠODIEN

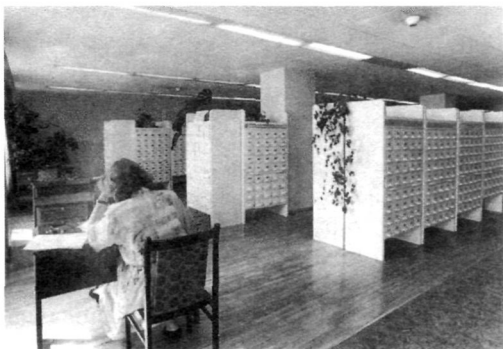
1992. gadā Latvijā sākās zinātnes un augstākās izglītības sistēmas reorganizācija un integrācija, šo pārmaiņu ietvaros radikāli izmainījās arī bibliotēkas funkcijas. Atbilstoši jaunajām Zinātņu akadēmijas un bibliotēkas funkcijām bibliotēka tika iekļauta Izglītības un zinātnes ministrijas struktūrā, tā kļuva par Latvijas Akadēmisko bibliotēku.

Šodien Latvijas Akadēmiskā bibliotēka ir patstāvīga zinātniska un zinātniski informatīva iestāde, kam ievērojama vieta republikas tautsaimniecības, zinātnes, kultūras un izglītības attīstībā. Tā apkalpo ar vienādiem bibliotēkas izmantošanas noteikumiem zinātniekus un tautsaimniecības speciālistus, augstāko mācību iestāžu pasniedzējus un studentus, visu Latvijas akadēmisko un zinātnisko sabiedrību, valsts inteliģenci.

Bibliotēkā ir vienota lasītāju karte visām apkalpojošām nodaļām. Bibliotēkā reģistrēti 19 000 lasītāji. 40% no tiem ir zinātniskie darbinieki un augstskolu pasniedzēji, nedaudz mazāk (35%) dažādu nozaru speciālisti, pārējie - pārsvarā augstāko mācību iestāžu studenti.

Bibliotēkas fondos ir vairāk nekā 3 milj. iespaiddarbu un nepublicēto dokumentu eksemplāru uz dažādiem informācijas nesējiem - papīra, mikrofilmām, mikrofišām, optiskajiem diskiem u. c. 30% bibliotēkas fondu ir literatūra latviešu valodā, 70% - svešvalodās.

Bibliotēkas fondi izvietoti 2 ēkās (Lielvārdes ielā 24 un Rūpniecības ielā 10), kur iekārtotas lasītavas ar atbilstošu bibliogrāfisko uzzi-

Katalogu zāle
Lielvārdes ielā 24.

ņu aparātu. Visus bibliotēkas fondus atspoguļo katalogu sistēma, kas sniedz ieskatu gan par tiem kopumā, gan par atsevišķām daļām. Bū-tisks papildinājums katalogiem ir bibliogrā-fiskās un faktogrāfiskās kartotēkas, kas papildina katalogus ar jaunām ziņām, atklāj izdevu-mu saturu vai atspoguļo literatūru citā aspektā.

Bibliogrāfisko uzziņu nodaļā lasītājs saņem nepieciešamo bibliogrāfisko informāciju. Mutvārdu bibliotēkārās, bibliogrāfiskās un faktogrāfiskās uzziņas sniedz gan bibliotēkā, gan pa telefonu. Bez tam rakstveidā sastāda tematiskās bibliogrāfiskās uzziņas, sagatavojot atbildes uz vēstulēm no citām bibliotēkām, zinātniskās pētniecības iestādēm, kā arī izpil-dot atsevišķu personu pasūtījumus. Nodaļā ir apmēram 65 000 liels uzziņu literatūras fonds, ko lasītāji lieto brīvpiecējā, patstāvīgi.

LAB fondos atspoguļojas gan zinātniskās domas attīstība gadsimtu gaitā, gan šodienas zinātnes sasniegumi kā Austrumos, tā Rietu-mos. Literatūru no fonda lasītājiem izsniedz

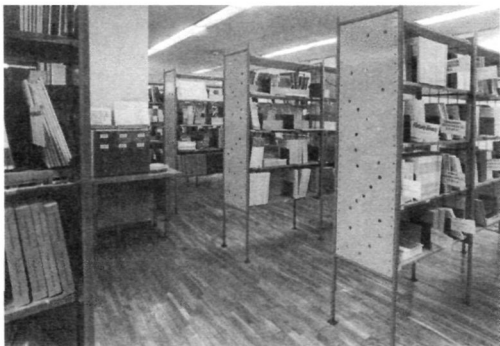
Bibliogrāfisko uzziņu nodaļa
Lielvārdes ielā 24.

20-30 minūšu laikā, izsnieguma laiks atkarīgs no lasītāju pieplūduma. Īpaši jāatzīmē, ka šodien bibliotēkā lasītājiem ir pieejams absolūti viss fonds.

Vienu daļu pamatfonda veido mikrofilmas un mikroartes. Šo materiālu izmantošanai ir vislabākie apstākļi, jo lasāmie aparāti ir pietiekamā daudzumā.

Pēc lasītāja pieprasījuma saņemto literatūru bibliotēkā izsniedz gan lasīšanai lasītavās, gan arī līdznešanai. Lasītājiem iespējams izmantot mājas abonementu, ir 3 labiekārtotas lasītavas Lielvārdes ielā 24 un divas - Rūpniecības ielā 10. Ja literatūru nepaspēj izmantot vienā dienā, ir iespēja atstāt to rezerves plauktā uz 5 dienām. Attiecīgi apmeklējot bibliotēku, literatūru var lietot tik ilgi, cik tas ir nepieciešams.

Literatūru mājas abonementā izsniedz uz 1 mēnesi. Ja nav citu lasītāju pieprasījuma, lietošanas termiņu var pagarināt līdz 3 mēnešiem.

Periodisko izdevumu brīvpieejas fonds
Lielvārdes ielā 24.

2 pēdējo gadu periodiskie izdevumi ir izvietoti brīvpieejā sistemātiski pa zinātņu nozarēm, vienas nozares ietvaros - alfabētiski. Jaunākos žurnālus uz māju neizsniedz, bet lasītājiem ir iespēja kserokopēt vai arī mikrofilmēt nepieciešamos materiālus, jo bibliotēkā ir labi organizēts Reprogrāfijas nodaļas darbs - šeit lasītājs vislētāk (maksā ir 50% no pakalpojuma pašizmaksas) un visātrāk Rīgā var nokopēt no bibliotēkas vai personīgajiem materiāliem. Bez tam ir iespēja uz papīra pārkopēt arī mikrofilmas un mikrokartes.

LAB starpbibliotēku abonements dod iespēju visiem lasītājiem saņemt bibliotēkā neesošo literatūru un savukārt no fondiem izsūtīt citām bibliotēkām nepieciešamo literatūru, atsevišķu rakstu kserokopijas, mikrofilmas vai fotokopijas. LAB ir šobrīd vienīgā bibliotēka Latvijā, kas piedāvā saviem lasītājiem kopijas no rakstiem, kas publicēti jebkurā pasaules žurnālā, referātus no jebkuras zinātniskās konferences, firmu zinātnisko darbu atskaites. To

garantē bibliotēkas noslēgtie līgumi par dokumentu piegādi no pasaules lielākajiem zinātniskās informācijas centriem. Par visiem šiem pakalpojumiem lasītājiem ir jāmaksā tikai 10-20% apmērā - pārējo sedz LAB. Pa SBA saņemtās literatūras oriģinālu lietošanas termiņš parasti ir viens mēnesis, un tie jāizņem uz vietas.

Misiņa bibliotēka - kā patstāvīga grāmatu krātuve ar novadpētniecisku raksturu ir saglabājusi savu kādreizējo profilu un lasītājus. Misiņa bibliotēkas pamatfonds sastāv no divām daļām: operatīvā un arhīva. No arhīva fonda literatūru izsniedz lietošanai tikai uz vietas, zinātniskās pētniecības darbam.

Rokrakstu un reto grāmatu fondu izmanto zinātnieki un kultūras darbinieki ne tikai no Latvijas, bet arī no daudzām pasaules valstīm - galvenokārt Vācijas, Nīderlandes, Lielbritānijas, Polijas un Krievijas. Literatūru no šī fonda uz māju neizsniedz.

Viena no interesantākajām bibliotēkas fondu popularizēšanas formām ir literatūras izstādes. Gada laikā pa abām ēkām kopā tiek sagatavotas apmēram 40 tematiskās izstādes. Kā pēdējos gados interesantākās var minēt *"Lielbritānija: mūsdienu ekonomiskā politika"*, *"Polijas - Latvijas vēsturiskās un kultūras saiknes"*, *"Edvartam Virzam - 100"* u. c.

Izplatīta kļuvusi arī cita lasītāju apkalpošanas forma - izbraukuma tematiskās izstādes, piemēram, Lietuvas un Igaunijas ZA bibliotēkās - *"Latvijas, Lietuvas un Igaunijas zinātniskie un populārzinātniskie žurnāli, 1918-1940"* u. c. Bez tam reizi mēnesī Lielvārdes ielas ēkā tiek veidotas bibliotēkas jaunieguvumu izstādes, kur lasītāji var atstāt pieprasījumus un pēc izstādes slēgšanas saņemt vajadzīgo grāmatu.

Tematisko izstāžu vestibils
Rūpniecības ielā 10.

Kā patstāvīga zinātniskā iestāde LAB ne vien sekmē, bet arī veic pētījumus bibliotēku, bibliogrāfijas un grāmatzinātnes, kā arī informācijas tehnoloģiju nozarēs. Kompleksā zinātniskās pētniecības darba "Latvijas grāmatas - tautu kultūras un vēstures izpētes avots" ietvaros paredzēts dažādos aspektos aplūkot Latvijas grāmatniecību kā kultūras vēstures sastāvdaļu. LAB lielu uzmanību veltī tieši Latvijas bibliotēku vēsturei, ievērojamiem bibliogrāfiem - J. Misiņam un K. Eglem, kā arī Latvijas grāmatniecībai un latviešu bibliogrāfijai.

Turpinās bibliotēkas rokrakstu fonda aprakstīšana, atklājot tā saturu, un gatavošana publicēšanai. Visā Baltijā unikāla ir kādreizējā Rīgas pilsētas liceja pedagoga, vēsturnieka un novadpētnieka J. K. Broces (1742-1823) apjomīgā kolekcija, kas krāta vairāk nekā 40 gadu. Tās kodolu veido zīmējumu un aprakstu krājums 10 sējumos. Ilgus gadus kopīgi ar Latvijas Vēstures institūtu tiek strādāts pie šī

K. Egles piemiņas ekspozīcija.

darba sagatavošanas izdošanai un beidzot 1992. gadā izdots J. K. Broces "Zīmējumu un aprakstu" 1. sējums. Turpinās darbs pie nākamā sējumu sagatavošanas izdošanai.

1993. gadā izdevniecība "Zinātne" laida klajā Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas inkunābulu katalogu, kura mērķis - atklāt 210 inkunābulu krājuma (lielākā Latvijā) saturu pētniekiem un interesentiem, kā arī iekļaut tās pasaules inkunābulu uzskaitē. 1994. gadā iznāca bibliotēkas zinātniskās līdzstrādnieces L. Labrences monogrāfija "Latviešu rakstnieku rokraksti Misiņa bibliotēkā".

LAB sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji ir dažādi gan pēc apjoma, gan satura. Ievērojamākais zinātniskais retrospektīvais bibliogrāfiskais izdevums, kas tika pabeigts astoņdesmito gadu beigās, bija "Latviešu periodikas rādītājs" 3 sējumos. Jau 1947. gadā Misiņa bibliotēkas darba plānā bija šī tēma, 1954. gadā tā pārgāja ZA Fundamentālās bibliotēkas darba plānā, bet 1966. gadā 300 eksemplāros iznāca autoru kolektīva sagatavotais

"Latviešu periodikas" 1. sējums (1768-1919), kurā bija ietverti 696 periodiskie izdevumi. Septiņdesmitajos gados tipogrāfiski iznāca rādītāja 1. sējuma otrais papildinātais izdevums, kas ietvēra 703 nosaukumus, un 2. sējums, kas aptvēra 500 revolucionāros un padomju periodiskos izdevumus no 1920. gada līdz 1940. gadam. 3. sējums divās daļās izdots 1988. gadā un 1989. gadā (1409 nosaukumi). Sākotnējā iecere - izveidot 3 sējumus - bija pabeigta, bet ārpus bibliogrāfiskās uzskaites bija palikusi daļa periodisko izdevumu, kas iznākuši no 1941. gada jūnija līdz 1945. gada 9. maijam. Tādēļ kā tiešs turpinājums LAB veiktajiem pētījumiem par latviešu periodiskajiem izdevumiem ir 4. sējums. Tas sniedz pilnīgu pārskatu par presi latviešu valodā un būs izmantojams kā zinātniski pētnieciskajā darbā, tā arī praktiskajā bibliogrāfiskajā darbā. Tas ir nopietns veikums vēstures balto plankumu izpētē. Rādītāja 4. sējumā ietverti arī papildinājumi "Latviešu periodikas" 1.-3. sējumam, kļūdu labojumi, izdevumu alfabētiskais, kā arī sistemātiskais palīgrādītājs.

Turpinās darbs pie "Latviešu grāmatu rādītāja, 1911-1919", kas veidots sistemātiskā kārtojumā kopā ar papildinājumiem J. Misiņa "Latviešu rakstniecības rādītājam", klāt pievienojot 1585.-1919. gadā iznākušo grāmatu rādītāju. Rādītājs ietver vairāk nekā 4000 grāmatu nosaukumu, tā lielā apjoma dēļ pašreiz tiek veidota datu bāze.

Izdošanai gatavo arī bibliogrāfisko rādītāju "Latviešu grāmata ārzemēs, 1920-1940", kurā pirmoreiz būs apkopotas ziņas par grāmatām latviešu valodā ārpus Latvijas teritorijas šajā laika posmā, un tas kā sastāvdaļa iekļausies latviešu nacionālajā bibliogrāfiskajā bāzē.

Bibliotēkas ēka
Lielvārdes ielā 24.

LAB pēta, izstrādā un ievieš jaunas progresīvas informācijas tehnoloģijas.

Nozīmīgs solis bibliotēkas fondu pilnīgai izmantošanai, efektīvai iespieddarbu meklēšanai un lietošanai ir bibliotēku kompleksās automatizācijas sistēmu ieviešana. Šis process notiek arī LAB, tas ietver visas bibliotēkas darba jomas - komplektēšanu, katalogizēšanu,

Lasītava Lielvārdes ielā 24.

mājas abonementa izmantošanu, bibliogrāfisko rādītāju un bibliogrāfiju sastādīšanu. Bibliotēkas automatizācijas sistēma LIBER ir adaptēta latvisko un kirilicas burtu izmantošanai, un pašlaik ieraksti bibliotēkas elektroniskajā katalogā tiek izdarīti latviešu, angļu, vācu un krievu valodā. Lasītāju lietošanā ir pirmie termināli. Automatizācijas sistēmas atsevišķa daļa ir paredzēta seno un reto grāmatu kataloga veidošanai.

Latvijas Zinātnes padome piešķīrusi divus grantus 1994.-1996. gadā bibliotēkas zinātnieku iesniegtajiem projektiem, kuros pēta problēmas, kas saistītas ar elektronisko bibliotēku radīšanu Latvijā. To mērķis - radīt metodoloģisku un tehnoloģisku bāzi tam, lai informācija par Latvijas kultūrvēsturiskajām vērtībām, šo vērtību dublikāti, kā arī zinātniski tehniskā informācija, izmantojot elektronisko informācijas ievadīšanas, apstrādes, uzglabāšanas un pārraides tehnoloģiju, kļūtu pieejama visplašākajam interesentu lokam ne tikai Latvijā, bet arī aiz tās robežām. Attēlu

atpazīšana tekstiem latviešu valodā, sliktas kvalitātes oriģinālu izmantošanas problēmas, hipertekstu datu bāzu veidošana informācijai latviešu valodā - šie un citi jautājumi tiek risināti praktisko darbu sekmīgai izpildei.

Vienlaicīgi ar teorētiskajiem pētījumiem bibliotēkā tiek veikta datu bāzu veidošana. Lietotāju rīcībā nodotas vairāk nekā 10 dažādas bibliogrāfiskās un faktogrāfiskās datu bāzes, vairākas no tām veidotas kopā ar partneriem Latvijā un ārzemēs. Baltijas valstu datu bāzu katalogs un informācija par informācijas institūcijām un produktiem radīti saskaņā ar Eiropas Kopienas darbu plāniem, kopīgi ar Baltijas Tehnoloģisko akadēmiju radīta terminoloģiskā datu bāze, kas satur terminus par informācijas tīkliem un sistēmām angļu un krievu valodā, turpinās arī latvisko terminu iekļaušana tajā. Kopīgi ar LZA Literatūras, folkloras un mākslas institūta darbiniekiem tiek gatavota datu bāze "Literāti".

LAB apgādā regulāri iznāk kārtējie bibliogrāfiskie rādītāji, kas iepazīstina ar jaunāko literatūru gan LAB, gan citu lielāko bibliotēku fondos. Jau 30 gadu turpinās sistemātiska informēšana par jauniegūtām ārzemju grāmatām Latvijas bibliotēkās. Tradicionāli ir izveidojies, ka šo ikmēneša rādītāju "Jaunās ārzemju grāmatas Latvijas zinātniskajās bibliotēkās" sastāda un izdod LAB. Sadarbībā ar citām Latvijas bibliotēkām LAB izdod arī ikgadēju bibliogrāfisku koprādītāju "Ārzemju periodiskie izdevumi Latvijas bibliotēkās", kas informē par gada laikā saņemto periodiku Latvijas lielākajās bibliotēkās. 1994. gadā uzsākta ikceturkšņa bibliogrāfiskā rādītāja "Ekonomikas un biznesa jautājumi" veidošana un izdošana. Šis rādītājs atspoguļo LAB biznesa literatūras fondu.

Bibliogrāfisko rādītāju nozīmi un kvalitāti nosaka informācijas operativitāte. Lai to nodrošinātu, visi šie rādītāji šodien ir pieejami interesentiem elektroniskā formā, tam nolūkam izveidotas attiecīgas bibliogrāfiskās datu bāzes. No 1995. gada LAB visus kārtējos rādītājus gatavo un izdod, izmantojot tieši šīs datu bāzes.

Nozīmīgu vietu LAB izdevumu vidū ieņem biobibliogrāfiskie rādītāji par ievērojamākajiem Latvijas zinātniekiem. Sērija "Latvijas zinātnieki" apkopo bibliogrāfiskās ziņas par Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķiem un bibliotēka to izdod kopš 1958. gada. Laika posmā līdz 1995. gadam izdoti 44 šīs sērijas rādītāji un neapstrīdami, ka tiem ir paliekoša vērtība ne vien uzziņu darbā, bet arī zinātnes vēsturē, novadpētniecībā, zinātnes, kultūras un literatūras starptautisko sakaru raksturojumā. Pēdējo gadu laikā iznākušie rādītāji veltīti akadēmiķiem G. Čipēnam un J. Stradiņam, A. Kroģerim (veidots kopīgi ar Fizikālās enerģētikas institūtu), G. Duburam (kopīgi ar Organiskās sintēzes institūtu), E. Lavendelim (sadarbībā ar RTU bibliotēku), kā arī J. Freimanim un E. Grēnam.

ELEKTRONISKĀS INFORMĀCIJAS TEHNOLOĢIJAS

Šodien zinātnes, ekonomikas un izglītības pilnvērtīgu apgādi ar informāciju var realizēt tikai kompleksi, lietojot gan tradicionālos informācijas avotus, gan jaunās informācijas tehnoloģijas, kas balstās uz elektronisko datu uzglabāšanas, apstrādes un meklēšanas metožu izmantošanu. Bez šaubām, abas šīs pieejas ir nozīmīgas zinātniskā bibliotēkā. Elektronisko tehnoloģiju izmantošanai ir daudz priekšrocību (iespēja ātri caurskatīt lielus informācijas masīvus un atlasīt informāciju pēc dažādiem parametriem, telepieeja un daudzlietotāju pieeja informācijas avotiem), tās visvairāk izpaužas informācijas meklēšanas un uzziņu saņemšanas procesā. Tāpēc šodien LAB, tāpat kā jebkuras zinātniskās bibliotēkas informatīvo materiālu klāstā būtisku vietu ieņem CD-ROM un on-line bibliogrāfiskās un faktogrāfiskās datu bāzes.

LAB izstrādātās un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstītās valsts zinātniski tehniskās informācijas apgādes stratēģijas pamatā ir iespīestās un elektroniskās informācijas kompleksa izmantošana kā vienīgā iespēja šodien nodrošināt kvalitatīvu, t. i., pilnīgu, precīzu un savlaicīgu informāciju. Latvijas Akadēmiskā bibliotēka ir elektronisko pakalpojumu aizsācēja Latvijā.

1992. gadā Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā lasītāju rīcībā tika nodota Latvijā pirmā darba vieta darbam ar CD-ROM datu bāzēm. Pieredze liecina, ka zinātniekus un speciālis-

Bibliotēkas ēka Rūpniecības ielā 10.

tus interesē CD-ROM tehnoloģijas iespējas, īpaši tas sakāms par eksakto zinātņu un augsto tehnoloģiju jomā strādājošiem. Tieši bibliogrāfiskās datu bāzes, kurās ir arī detalizēti referāti par attiecīgo dokumentu (*Science Citation Index with Abstracts, Compendex Plus, Medline, ABI Inform, Social Science Citation Index with Abstracts* u. c.), ir galvenais informācijas meklēšanas līdzeklis. Arī pilno tekstu datu bāze "ADONIS", kurā ir pilnīgi publikāciju teksti ar tiem piesaistītiem zīmējumiem un fotogrāfijām no vairāk nekā 550 pasaules galvenajiem zinātniskiem žurnāliem medicīnā, mikrobioloģijā un saistītās nozarēs, ir ļoti populāra.

Bibliotēka turpina paplašināt šīs mūsdienīgās informatīvās apkalpošanas iespējas, iegādājoties jaunas, galvenokārt bibliogrāfiskas un uzziņu CD-ROM datu bāzes (pašlaik ir vairāk nekā 40 dažādu nosaukumu bāzes). Šodien CD-ROM servisu ar informācijas tīkla LATNET starpniecību bibliotēka nodrošina Latvijas zinātniekiem tieši viņu darba vietās universitātēs un zinātniskajos institūtos.

1993. gadā tika veikts nākošais solis - kā pirmā zinātniskā iestāde Latvijā bibliotēka pievienojās pasaules lielākajam zinātniskās informācijas datortīklam INTERNET. Tas deva iespēju bibliotēkas lasītājiem piekļūt pasaules lielāko bibliotēku on-line katalogiem un publiski pieejamām datu bāzēm visdažādākajās zinātnes un tehnikas nozarēs. Kļuva iespējams lietot visus INTERNET uzziņu un informācijas pakalpojumus, informācijas meklēšanas un dokumentu piegādes sistēmas. Šis serviss 1993. gadā tika papildināts ar zinātnisko datu bāzu sistēmas STN INTERNATIONAL lietotāju līguma noslēgšanu. No šī brīža bibliotēkas lasītājiem ir pieejama nozīmīgākā pasaules zinātniskā informācija, kas apkopota vairāk nekā 180 dažādās on-line datu bāzēs.

Nemot vērā šī informatīvā apkalpošanas veida lielās izmaksas, LAB, līdzīgi kā tas ir daudzās pasaules zinātniskās bibliotēkās, datu bāzu izmantošana ir maksas pakalpojums. Taču arī šī maksa ir neliela, tā reāli sedz tikai 20-30% pakalpojuma pašizmaksas, pārējās izmaksas bibliotēka sedz no sava budžeta, jo no lasītājiem iekasētai maksai ir tikai organizējoša funkcija, šo servisu lietošanā jābūt ļoti protošiem un disciplinētiem.

Bibliotēkas pieredze liecina, ka speciālisti aktīvi izmanto jaunās iespējas un šo pakalpojumu loks ir jāpaplašina. Šo darbu tālākai atīstībai bibliotēka praktizē tiešos kontaktus ar pasaules lielākajām informatīvo produktu firmām, organizē regulāras šo produktu prezentācijas Rīgā.

Kvalitatīvai informacionālai nodrošināšanai ir vajadzīgas datu bāzes, kas satur informāciju par procesiem Latvijā. Šāda informācija ir vajadzīga gan pašmāju speciālis-

tiem, gan starptautiskajai sabiedrībai. Tāpēc LAB aktīvi strādā pie šādu, pirmām kārtām metainformāciju saturošu datu bāzu radīšanas - dati par informācijas avotiem un organizācijām Latvijā, kas nodarbojas ar informācijas vākšanu, apstrādi un piegādāšanu, kā arī dažāda veida bibliogrāfiskā informācija. Informācija par bibliotēku, tās piedāvātajiem pakalpojumiem ir ievietoti Latvian Pages sastāvā INTERNET WWW sistēmā (<http://base.acadlib.lv>).

Tehnoloģiski visi elektroniskie servisi ir aptverti vienotā bibliotēkas lokālajā tīklā, tas nodrošina to pieejamību no visām darba vietām.

BIBLIOTĒKA APKALPO LASĪTĀJUS:

Pirmdienās	12 - 20
Otrdienās	9 - 18
Trešdienās	9 - 18
Ceturtdienās	12 - 20
Piektdienās	9 - 18
Sestdienās	10 - 17

Rūpniecības ielā 10

- ◆ Misiņa bibliotēkā
- ◆ Rokrakstu un reto grāmatu nodaļā
- ◆ Jauno informācijas tehnoloģiju nodaļā

mēneša otrā trešdiena - sanitārā diena

Lielvārdes ielā 24

- ◆ Lasītavās
- ◆ Mājas abonementā
- ◆ SBA
- ◆ Uzziņās

mēneša pēdējā trešdiena - sanitārā diena

ADRESE:

Latvijas Akadēmiskā bibliotēka
Rūpniecības ielā 10
Rīga, LV-1235
FAX: (371) 7321421
E-mail: acadlib@lib.acadlib.lv

TELEFONI:

Rūpniecības ielā 10

Direktors	7323649
Direktora vietn. zinātniskajā darbā	7321076
Misiņa bibliotēka	7323976
Jauno informācijas tehnoloģiju nodaļa	7323887
Rokrakstu un reto grāmatu nodaļa	7323887

Lielvārdes ielā 24

Lasītāju apkalpošanas nodaļa	7551713
Mājas abonements	7551047
SBA	7551047
Bibliogrāfisko uzziņu nodaļa	7552084
Reprogrāfijas nodaļa	7555969

**Latvijas Akadēmiskā bibliotēka: [Pros-
La 805 pekts]. - 2., pārstr. un papild. izd. - Rīga:
Latvijas Akadēmiskā bibliotēka, 1995. -
36 lpp., il.**

ISBN 9984-538-05-2.

Prospekts iepazīstina ar Latvijas Akadēmiskās
bibliotēkas vēsturi, šodienu un nākotnes iecerēm.

UDK - p 027

LATVIAN ACADEMIC LIBRARY

Latvian Academic Library
Rīga 1995

LATVIJAS AKADĒMISKĀ BIBLIOTĒKA

Redaktore *L. Krūmiņa*
Fotogrāfs *Ē. Pētersons*
Datortsalikums *K. Semēvics*

Parakstīts iespiešanai 10. 09. 95. Reģistr. apliec.
Nr. 2-0810. Latvijas Akadēmiskā bibliotēka
LV-1235, Rīgā, Rūpniecības ielā 10. Iespiests
Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā. 1995.